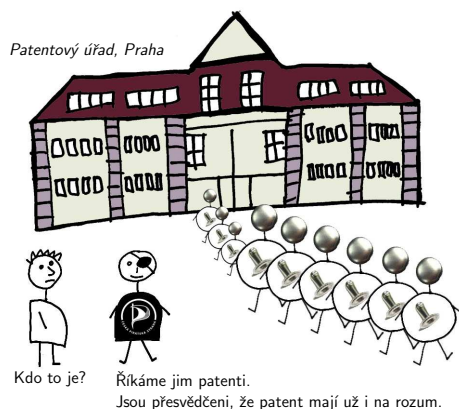

4.2 Patenty

Velké korporace horlivě závodí, aby držely patenty, které mohou použít proti svým menším soupeřům, aby jim zabránily v rovné soutěži.

Zabráníme patentům na software a datové formáty, protože brzdí technologický rozvoj, omezují běžné uživatele a reálně ohrožují existenci malých a středně velkých podniků v oblasti IT. Farmaceutické patenty příliš zdražují léky a omezují jejich dostupnost. Patentování softwaru, živých organismů, genů nebo obchodních metod odmítáme.

Věříme, že patenty již zastaraly a v informační společnosti jen aktivně potlačují inovaci a vytváření nových znalostí. Kromě toho pohled na oblasti trhu, které nejsou patentovatelné, ukazuje, že patenty jednoduše nejsou nezbytné – tržní výhody plynoucí z včasného vstupu na trh dostatečně podnětují inovace. Tvůrci by se měli poctivě utkat v přirozené soutěži předností různých inovativních provedení, zákaznických výhod, ceny a kvality, namísto státem udělovaných monopolů na znalosti. Zrušení nutnosti platit malou armádu patentových právníků uvolní zdroje, které lze využít pro opravdové inovace a rychlejší zlepšení produktů, které ve svém důsledku obohatí nás všechny.

4.3 Otevřený přístup

Právo na přístup k informačnímu bohatství kultury a vědy, vyhledávání a šíření informací musí stát podporovat, nikoliv omezovat. Navrhujeme konkrétní opatření podporující Otevřený přístup (Open Access).

Díla placená z veřejných zdrojů se musejí uvolnit pod svobodnou licenci, včetně českých technických norem,²⁴ grantových projektů a archivních pomůcek.²⁵ Budeme usilovat o zveřejnění Sbírky zákonů, veškerých předpisů a vybrané judikatury v provázaném elektronickém systému, k němuž se bezplatně připojí všichni občané.²⁶ V tomto systému budou jak účinná znění, tak celá historie. Stát nesmí vyžadovat dodržování něčeho, co není dostupné.

Nelze připustit, aby komunikace s úřady vyžadovala software od konkrétní firmy. Budeme podporovat svobodné formáty a software ve veřejném sektoru včetně škol. Technologie omezující svobodu spotřebitele užívat poskytnuté informace, tzv. DRM, mají být zakázány, nebo alespoň musí každý výrobek obsahující DRM zobrazovat jasné varování, aby se předešlo poškozování spotřebitele. Dohody sepsané k zamezení oprávněného šíření informací budou prohlášeny za neplatné.

Změny chceme provádět postupně, nechat současné patenty a autorská práva vypršet ve lhůtách platných v době vzniku, ale omezovat nové. Zákonů nebudou působit nazpět.

Program pro volby do sněmovny 2010

VOLTE PIRÁTY 23

Podporujeme rodící se informační společnost, její rozmanitost a otevřenost. Změníme zákony tak, aby nebránily rozvoji lidí a společnosti. Bráníme občany, jejich práva a jejich soukromí. Požadujeme otevřené hospodaření státu, umožňující snadnou občanskou kontrolu. Usilujeme o postupné odvolání zákazů rozmnožování uměleckých děl a omezení nevýhodné politiky patentů.

1. Občanská práva a svobody

Musíme omezit přílišné sledování občanů. Stát příkazuje sledovat a uchovávat údaje o všech komunikačních spojeních i o pohybu všech mobilních telefonů. S občany se tak zachází jako s podezřelými, zpracování dat nevinných lidí navíc zbytečně vytěžuje policii. Demokracie nemůže fungovat bez úcty k lidem, jejich právům a soukromí, a to jak na Internetu, tak na ulici. Internet je naše moře a cenzura Internetu zabráníme.

2. Otevřený stát

Nehospodárné a neprůhledné nakládání s veřejnými financemi včetně korupce způsobuje ztrátu 20–25 % objemu veřejných rozpočtů (tedy stovky miliard Kč). Nechceme léčit pouhé symptomy korupce, ale její příčiny. Lékem je veřejná kontrola financí, se kterými tírády hospodáří. Proto nabízíme sadu prostředků, které prostor pro nehospodárnost a korupci sníží na minimum. Zároveň se snažíme o vstřícnější přístup státu k občanovi a zvýšení efektivity úřadů státní správy za pomoci jejich efektivního digitálního propojení.

3. Kontrola občanů nad politiky

Politici opakovaně dokazují, že musí být kontrolováni. Odmítáme, aby nás při hospodářském růstu dále zadlužovali. Chceme zabránit zneužití politické moci tím, že ji rozdělíme mezi více volených institucí, které se budou navzájem kontrolovat. V přímé demokracii dáme lidem možnost ovlivnit rozhodování svých volených zástupců a v případě selhání odvolat ty politiky, které přímo zvolili.

4. Místo monopolu — tvořit spolu

Chceme, aby patenty a copyright nebránily rozvoji a přístupu ke kulturnímu bohatství, ale podporovaly je. Potřebujeme rovnováhu mezi veřejným zájmem na dostupnost, a požadavkem tvůrce, aby byl uznán a odměněn. Současný systém zákazů a trestání je zastaralý, není účinný a žádnou novou tvorbu nepodporuje. Autorské a patentové zákony se musí buď radikálně změnit, nebo úplně zrušit. Prosazujeme takovou změnu, kde případná ochrana prokazatelně podpoří novou tvorbu.

Náš program jsme zčásti okopírovali od Švédské pirátské strany.¹ Kopírování nikomu nic nebere, ale všem přináší něco navíc. Těší nás, že ostatní politické strany teď kopírují náš program. V souladu se svým programem máme transparentní stranický účet, šíříme informace pod svobodnými licencemi, máme otevřené a propojené předpisy a používáme přímou demokracii v praxi, ne jako mediální trik. Snad i v tom nás začnou ostatní strany kopírovat.

Naším cílem je v krátkém čase využít získané pozice v parlamentu k ovlivnění a podpoře vlády, která by vyzdvihla a v dostatečné míře prosadila naše témata. V případě, že se podaří nalézt takového partnera, podpoříme ho v tématech, která neodporují našim programovým cílům.²

Abychom zůstali jednotným a silným hnutím, rozhodli jsme se soustředit jako strana výhradně na tyto body a jejich důsledky.

Jsme jednotní v otázce ochrany práva na soukromí, ve vůli reformovat copyright a omezit patenty a zavést otevřený stát pod dohledem občanů.

¹Švédská pirátská strana to uvítala slovy „Sharing is caring.“

²Viz tento program a čl. 2 stanov České pirátské strany, zejména principy ochrany občanských svobod, ochrany soukromí, transparence, přímé demokracie a podpory svobodné kultury.

²⁴Podle §5 zákona č. 22/1997 Sb., o technických požadavcích na výrobky a o změně a doplnění některých zákonů, může Úřad pro technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví distribuovat norem zpoplatnit, což dělá.

²⁵Například databáze spolupracovníků StB, které měl zveřejnit Úřad pro dokumentaci a vyšetřování zločinů komunismu, aniž tak učinil.

²⁶Úřední díla, vyjma databází přímo v právních předpisech, jsou podle současné úpravy chráněny právem k databázi.

1 Občanská práva a svobody

Právo na soukromí je jedním ze základních práv. Zaručuje ho ústava,³ vyplývají z něj další práva – právo na svobodu projevu, právo vyhledávat a šířit informace, a právo na osobní rozvoj.

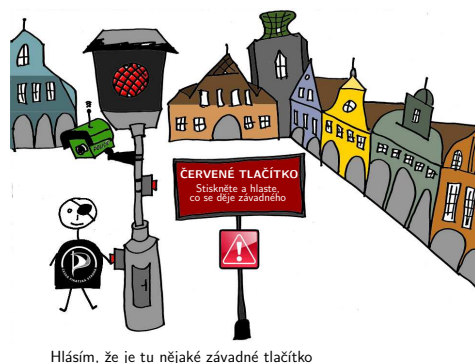
Všechny pokusy státu o krácení těchto svobod se musí přezkoumat, a je nutno proti nim razantně vystoupit. Záminky jako extrémismus, terorismus jsou nepřijatelné. Strach zotročuje a činí občany nesvobodnými, méně šťastnými, méně sebevědomými a podezřívavými. Jen svobodný a sebevědomý člověk je zárukou demokracie.

Vláda musí respektovat ústavu nejen slovy, ale i činy. Respekt před občany a jejich soukromím znamená, že nelze slevit z telekomunikačního tajemství, operátoři nesmějí nést odpovědnost za přenášená data, a lidé musejí mít možnost hájit tato práva před spravedlivým soudem. Zasadíme se o to, aby se odpojování od Internetu bez soudu nerozšířilo do České republiky. Pirátská strana chce a bude bojovat proti administrativě, která nerespektuje ústavně zaručená práva a lidskou důstojnost.

1.1 Soukromí a svoboda projevu

Zásahy do soukromí smí vláda provádět pouze v případech, kdy to zákon dovoluje a má důvodné podezření na porušení zákona. Preventivní policejní kontroly, u kterých důvod chybí, nesmí pokračovat. Všechny metody uplatňování moci, které stát používá proti svým občanům, musí zvolení úředníci neustále vyhodnocovat a zkoumat. Tyto metody nesmí zneužívat strach, nejistotu, manipulaci nebo nedostatek právního povědomí. Pokud vláda zneužívá svou moc ke sledování občanů, kteří nejsou podezřelí ze spáchání žádného zločinu, považujeme to za naprosto nepřijatelné a porušující právo na soukromí. Pod přísným dohledem nemá být občan, ale vláda.

Nikdo nesmí být stíhán za pouhé vyjádření svého názoru. Odmítáme postup politiků, kteří zařadili pomluvu mezi trestné činy; lze ji řešit jako ostatní občanskoprávní spory. Prosadíme úpravu účelového „náhubkového zákona“,⁴ který omezuje veřejnou kontrolu politických činitelů. Ochrana soukromí osob, které se dobrovolně pustily do veřejného života, nemá bránit politické debatě.

Svoboda názoru zahrnuje i to, že si každý může svobodně zvolit způsob léčby. Současná právní úprava dovoluje pěstovat 5 rostlin konopí,⁵ ale držet smí člověk jen 15 g konopné sušiny.⁶ V České republice existuje poměrně velká skupina pacientů, kterým konopné výtažky velmi pomáhají při léčbě rozličných nemocí. Nemocný člověk si tedy vypěstuje 5 rostlin legálně, ale okamžitě se stává pachatelem trestného

³Čl. 10 odst. 2 Listiny základních práv a svobod.

⁴Zákon č. 52/2009 Sb., kterým se mění zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.

⁵Nařízení č. 455/2009 Sb., kterým se pro účely trestního zákoníku stanoví, které rostliny nebo houby se považují za rostliny a houby obsahující omamnou nebo psychotropní látku a jaké je jejich množství větší než malé ve smyslu trestního zákoníku.

⁶Nařízení č. 467/2009 Sb., kterým se pro účely trestního zákoníku stanoví, co se považuje za jedy a jaké je množství větší než malé u omamných látek, psychotropních látek, přípravků je obsahujících a jedů.

4 Místo monopolu — tvořit spolu

Chceme omezit hospodářské, umělecké a sociální škody, které způsobují distribuční metody založené na monopolu, a ukázat, že distribuce založená na svobodě prospěje tvůrcům i veřejnosti.

Protože naši informační společnost charakterizuje rozmanitost, musíme důkladně zkoumat oblasti, kde ji nahrazuje jednodušnost monopolu. Postupné rušení monopolů a otevření trhů je politickým cílem naší strany.

Copyright¹⁷ a patenty¹⁸ omezují všeobecný blahobyt, a vyžadují stále přezkoumávání a ospravedlňování. Tím spíš, pokud jsou takové monopoly zřízeny zákonem.

4.1 Copyright

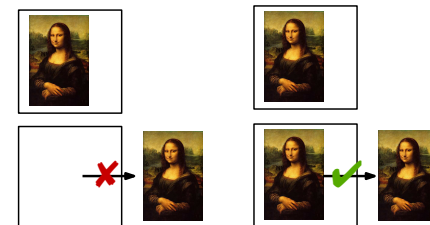
Právní úprava copyrightu musí podporovat novou tvorbu.¹⁹ Chceme obnovit rovnováhu mezi tvůrcem a veřejností na jedné straně a distributorem na druhé. Zákony se musí změnit, aby regulovaly pouze obchodní užití²⁰ chráněných děl (copyright).

Sdílet autorská díla nebo jinak rozšiřovat nebo užívat díla za neobchodní účely nesmí být nikdy protizákonné, protože z takového férového užití profituje celá společnost.

Navrhujeme, aby doba trvání copyrightu odpovídala návratnosti obchodních modelů. To znamená trvání copyrightu 5 až 10 let od zveřejnění díla.²¹

Podpora nové tvorby vyžaduje, aby každý směl vytvářet odvozená díla ihned po zveřejnění.²²

KOPIROVÁNÍ NENÍ KRÁDEŽ

Při krádeži originál zmizí

Kopírování zpřístupní dílo více lidem

Nechceme měnit osobnostní práva autora – právo rozhodnout o zveřejnění díla²³ a právo, že se za autora nesmí vydávat nikdo jiný.

Práva výrobce záznamů a vysílatelů ztratila v době Internetu význam. Chceme se jich zbavit, společně s právem k datáři.

Podle současného autorského zákona se vybírá ze všech disků CD, DVD, Bluray, pevných disků a kopírek odměna, která putuje kolektivním správcům autorů, nakladatelů a výrobců. Soukromé společnosti nemají vybírat daně, tím spíš výpalmné za domnělé užití chráněných děl. Výpalmné sice nasměrovalo do populární hudby mohutný penězovod, čímž získala prostředky na propagaci. Ale tyto prostředky ji nečestně zvýhodnily proti ostatním žánrům, například vážné nebo alternativní hudbě. Stát tak pod tlakem zájmové skupiny narušil přirozenou konkurenci hudebních žánrů. Budeme prosazovat zrušení výpalmného.

¹⁷ Monopol na rozšiřování, rozmnožování a sdílení autorských děl. Pod pojmem copyright zde rozumíme všechna majetková práva podle autorského zákona č. 121/2000 Sb.

¹⁸ Monopol na vynález pro toho, kdo jej první přihlásí. Pod pojmem patenty tu rozumíme patenty azlepšovací návrhy podle zákona č. 527/1990 Sb., o vynálezech a zlepšovacích návrzích, ochranu počítačových topografií podle zákona č. 529/1991 Sb., užitné vzory podle zákona č. 478/1992 Sb., průmyslové vzory podle zákona č. 207/2000 Sb., a všechny prostředky patentování života, např. práva k osivům podle zákona č. 408/2000 Sb.

¹⁹ Za novou tvorbu, resp. nové autorské dílo, se má považovat dílo, které se patrně odlišuje od dosavadní volné tvorby. Na části díla, které patří k volné tvorbě, se ochrana nemá vztahovat. Náhrada škody při porušení práva musí být úměrná podílu díla, na který se ochrana vztahuje.

²⁰ Omezení na „obchodní užití“ se již dnes používá například v §18 písm. d) zákona č. 527/1990 Sb., o vynálezech a zlepšovacích návrzích, a §13, §13a. téhož zákona.

²¹ Zveřejnění díla upravuje §4 AutZ: Prvním oprávněným veřejným přednesením, provedením, předvedením, vystavením, vydaním či jiným zpřístupněním veřejnosti je dílo zveřejněno.

²² Na odvozených dílech poběží dvojí copyright: Autora původního díla a autora odvozeného díla.

²³ To znamená právo rozhodnout, kdy se dílo zveřejní a jakým způsobem (například jako zkompilevaný program nebo jako zdrojový kód).

3 Kontrola občanů nad politiky

Zákony mají zneužití moci ztěžovat, nikoliv usnadňovat. Zneužití lze zabránit jednak účinnou vzájemnou kontrolou institucí, jednak přímým podílem občanů na vládnutí.

3.1 Oddělení moci

V současném systému se volí na celostátní úrovni pouze parlament. Protože parlament jmenuje vládu a prezidenta, který následně jmenuje soudce, nemůže být o vzájemné kontrole moci parlamentu, vlády a soudů ani řeč. Ústava musí zavést brzdy a vzájemně vyvažování, aby si žádný orgán neuzurpoval veškerou moc. V systému, kde se moci navzájem kontrolují, nelze uvažovat o jině než přímé volbě každé z nich.

Z oddělení moci vyplývá, že ministerská funkce není slučitelná s poslaneckým mandátem. Uvolněný mandát přejde na náhradníka určeného kandidátkou. Prezident bude volen přímo a jmenuje vládu se souhlasem sněmovny. Protože efektivně a rychle reakci zajistí vláda, musí být v parlamentu prostor pro politickou diskusi a široké zastoupení politických stran. Současná uzavírací klauzule pro volby do poslanecké sněmovny činí 5 % a neodpovídá poměrnému systému podle ústavy.¹⁴ Prosazujeme její zrušení.

Oddělení moci chceme rozšířit i na úroveň krajů a obcí, kde se se oddělí starosta nebo hejtman od zastupitelstva. Pravomoci představitelů samosprávy (hejtmanů, starostů) se musí upravit tak, aby umožnily přímou volbu občanů.

3.2 Přímá demokracie

Přímá demokracie se nesmí omezit na pouhé posvěcení práce politiků, aby mohli svěst odpovědnost na občany. Přímá demokracie musí občanům umožnit rozhodovat podle informací od obou stran po zvážení důsledků,¹⁵ a posílní kontrolu občanů nad politiky. Navrhujeme

- přímou volbu a odvolání politiků a vysokých úředníků,
- referenda čili hlasování dotčených občanů o předloženém návrhu,
- zákonodárnou iniciativu jako možnost občanů jak ovlivnit politiku přímo bez politických stran a pojistku proti účelovým změnám ústavy.

Prosazujeme přímou volbu vysokých státních úředníků a manažerů na vysokých pozicích (prezidenta republiky, hejtmanů, starostů, ředitele ČT, ČRo, NKÚ, ÚOHS, nejvyššího státního zástupce apod.). Kandidáti musí předem prokázat odbornou způsobilost, kterou určí zákon.

Občané mají právo kontrolovat volené zástupce a politické strany. Pokud je zástupci, které přímo zvolili, nezastupují nebo je zastupují špatně, musí mít občané možnost je odvolat. U nepřímě volených zástupců¹⁶ odvolání zástupce vyvolá jeho nahrazení následujícím kandidátem na původní kandidátní listině strany.

Chceme uzákonit závazné referendum na úrovni celého státu, krajů a obcí. Zákonodárná iniciativa umožní občanům ochránit zájmy, které jsou politickým stranám lhostejné. Na základě petice se musí návrhem zabývat parlament nebo zastupitelstvo, a pokud požadavkům nevyhoví v roční lhůtě, rozhodne referendum.

3.3 Vyrovnaný státní rozpočet

Do Ústavy České republiky chceme přidat článek, který stanoví, že státní rozpočet v době růstu ekonomiky musí být navržen jako vyrovnaný nebo přebytečný. Pouze v době poklesu ekonomiky nebo za výjimečné situace může být rozpočet přijat s přiměřeným schodkem.

Nemáme právo svévolně zadlužovat budoucí generace!

¹⁴ Ústava České republiky čl. 18 odst. 1 stanoví, že „volby do Poslanecké sněmovny se konají tajným hlasováním na základě všeobecného, rovného a přímého volebního práva, podle zásad *poměrného zastoupení*.“

¹⁵ Způsob kladení otázek ve všeobecných hlasováních, konkrétní počty podpisů v peticích a omezenou frekvenci rozhovodání o stejných otázkách stanoví zákon.

¹⁶ Například v Poslanecké sněmovně Parlamentu.

činu, protože sklídí rozhodně víc než 15 g sušiny. Chceme napravit tento stav, aby se pěstování a držení konopí pro léčebné účely úplně povolilo.

1.2 Konec sledování

Budeme ve spolupráci s ostatními pirátskými stranami usilovat o zrušení směrnice o uchovávání údajů.⁷ Plošné uchovávání informací o všech telekomunikačních spojeních a sledování aktivit uživatelů Internetu hrubě porušuje telekomunikační tajemství a musí skončit. Státní instituce smí shromažďovat o občanech jen informace, které přímo souvisejí s funkcí demokratického státu.

Je-li občan na veřejnosti sledován kamerovým systémem, musí být na to upozorněn. Plošné sledování lidí na veřejných prostranstvích odmítáme.⁸

Každý se musí po určité době dozvědět, že byl individuálně sledován nebo že státní orgán přistupoval k jeho osobním údajům. Informační a bezpečnostní služby musejí dbát zásad ochrany soukromí. Sledování osob pomocí přístupových čipů, mobilních telefonů, kamer, mýtného, bankomatů a jiných prostředků smí být prováděno jen v případech důvodného podezření z porušení zákona, na omezenou dobu a striktně na základě rozhodnutí soudu. Ve všech ostatních případech bude stát považovat svoje občany za nevinné a nechá je na pokoji.

Když lidé sdílejí soubory, znamená to, že si navzájem posílají jedničky a nuly. Jediný způsob, jak zabránit sdílení souborů, by bylo zavedení neustálého dozoru nad veškerou soukromou komunikací všech lidí v síti. Neexistuje způsob, jak oddělit soukromou korespondenci od obsahu chráněného autorským zákonem bez zkontrolování jejího obsahu. Tím by se ale porušilo telekomunikační tajemství, a to je nepřijatelné. Právo na soukromí a svobodné vyjadřování je důležitější než právo velkých mediálních společností vydělávat peníze stejným způsobem jako dříve, zvláště proto, že to druhé zmíněné právo vůbec neexistuje!

1.3 Můj počítač — můj hrad

Současná cenzura Internetu je nepřijatelná a musí skončit: Internet nesmí být ovládnut utajovanými seznamy, podle nichž by poskytovatelé posuzovali obsah přenášený mezi počítači. Síťová neutralita jako podmínka svobody projevu musí být zachována. Pouhé držení informace nesmí být trestné. Odmítáme, aby odpovědnost za přenášenu zprávu nesl provozovatel komunikační sítě, nebo ten, kdo umožňuje veřejnou diskusi na Internetu. Webhosting nemá odpovídat za obsah, k němuž se přihlásili konkrétní autoři.

Státní zásahy v oblasti informačních technologií byly často nekompetentní. Naše společnost nepotřebuje regulovat Internet Radou pro rozhlasové a televizní vysílání, ani předražené projekty typu Datové schránky nebo Červené tlačítko. Na takových projektech chceme ušetřit, a peníze věnovat na lepší vzdělávání lidí, ochranu soukromí, a další rozvoj informační společnosti.

⁷ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/24/ES ze dne 15. března 2006 o uchovávání údajů vytvářených nebo zpracovávaných v souvislosti s poskytováním veřejně dostupných služeb elektronických komunikací nebo veřejných komunikačních sítí a o změně směrnice 2002/58/ES.

⁸ Pro použití kamerových záznamů jako důkazů u soudu budeme prosazovat vyvážený systém, který vyloučí nepřijatelné sledování občanů, ale umožní soudu zjistit stav věcí. Především bude možné u soudu použít záznam získaný veřejně a *ad hoc* pro zachycení skutečnosti.

2 Otevřený stát

2.1 Transparence

Chceme zprůhlednit státní finance. Podporujeme vznik transparentního systému státních účtů a státní pokladny, tedy vytvoření transparentního účetnictví státní správy i jednotlivých samospráv. Jsme přesvědčeni, že otevřenost je nejlepším lékem na všudypřítomnou korupci a plýtvání. Naše strana jde příkladem, a proto má transparentní bankovní účet.

Přestože existuje zákon o svobodném přístupu k informacím,⁹ musí občan vynaložit mnoho času a úsilí, než se k hledané informaci dostane. Chceme prosadit, aby byly automaticky a povinně zveřejňovány na Internetu veškeré informace, dokumenty i smlouvy, které přímo nepodléhají utajení¹⁰ nebo nejsou osobního charakteru.

Výše uvedená pravidla transparentnosti mají platit i pro státní podniky, podniky většinově vlastněné veřejnými institucemi (např. Dopravní podnik města Brna) a společnosti, které hospodaří s veřejnými financemi na základě zákona nebo zvláštního povolení (školy, zdravotní pojišťovny).

Informace zpřístupníme přímo

2.2 Veřejné zakázky

V Informačním systému o veřejných zakázkách je nutné uveřejňovat i veřejné zakázky malého rozsahu. Výběrových řízení na státní zakázky se nemají účastnit společnosti, jejichž majoritní vlastník nebo skupina vlastníků není dohledatelná.

Z výběrových řízení pro státní správu jsou na 5 let vyřazeny společnosti, které měly v minulosti problém s plněním záruky na provedené dílo nebo předražily své dílo o více než 20 % oproti předem nabízené ceně po zohlednění inflace.¹¹

Zakázky se mají zadávat ve dvoustupňovém řízení. V prvním stupni předloží zadávající úřad odůvodněný návrh zadání zakázky, proti němuž může každý do stanovené lhůty podat námítky.¹² V druhém stupni rozhodne o zakázce výběrová komise na veřejně přístupném jednání. Samozřejmostí se musí stát zápis i s jmenným hlasováním členů komise. Pokud soud rozhodne, že zakázka nebyla přidělena v souladu se zadáním, budou odpovědní úředníci postíženi podle služebního zákona.

2.3 Informační technologie

Přestože úřady po celé zemi vykonávají prakticky identickou činnost, nebyla dosud provedena procesní analýza, která by definovala pro každý úřad kompletní seznam služeb pro občany, a pro tyto služby navrhla informační procesy, které je podporují. Počítače zaváděné do státní správy dnes z velké většiny pouze nahrazují psací stroje a nevyužívá se jejich klíčové výhody – počítačové podpory výměny dokumentů a informací.

Státní správa a samospráva by měla informaci od občana získat pouze jednou, poté ji na vhodná místa distribuovat sama. Občan by neměl dělat úředníkům pošťáka. Veškeré možné formuláře budou k dispozici v elektronické interaktivní podobě a budou se předvyplňovat maximálním možným množstvím informací. Osobní přítomnost občana na úřadě bude minimalizována, maximum vyřizování bude probíhat elektronicky. Všechny informace a objednávky služeb státní správy i samosprávy, stejně jako elektronická podatelna, budou centralizovány na jednom internetovém portálu.

2.4 Státní služba občanům — efektivně a bez průtahů

Neexistuje podle nás důvod, proč bychom (podobně jako například v bance) nemohli s jedním úředníkem vyřídit veškerou agendu, kvůli které dnes musíme navštěvovat několik odborů. Podporujeme proto systém

⁹Zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁰Zákon č. 148/1998 Sb., o ochraně utajovaných skutečností, ve znění pozdějších předpisů.

¹¹Toto omezení se týká i firem s takto problémovými majoritními vlastníky.

¹²O námítkách se rozhodne rychle, ve správním řízení.

CzechPointu a chceme, aby časem plně nahradily obcházení úřadů při vyřizování běžné agendy, kromě řešení specifických problémů. CzechPointy se stanou hlavním komunikačním prostor mezi klienty a úřady, od místního obecního úřadu až po ministerstva.

Běžný kontakt s úřady¹³ bude nezávislý na na místě bydliště nebo podnikání. Občan bude mít možnost přijít na kterékoliv kontaktní místo a na obecním úřadě vyřídí stejnou agendu jako ve velkém městě. Veřejné orgány by měly všude, kde to jde, vystupovat proaktivně, tedy snažit se řešit potenciální i reálné problémy občana v maximální míře bez jeho vlastního přičinění (například automatické vydání dokladu).

Zároveň s tímto je třeba urychleně uvést do praxe schválený služební zákon, jehož účinnost byla účelově odložena celkem již o 10 let od jeho přijetí. Bez služebního zákona jsou úředníci jenom loutkami politiků. Pokud bude ve státní správě fungovat institut osobní odpovědnosti za každé rozhodnutí (jak je zcela běžné v soukromé sféře), věříme, že spolu s transparentním hospodařením se podaří korupci i plýtvání minimalizovat.

Tyto body přispějí k tomu, aby se vztah občana a státu daleko více podobal vztahu firmy a jejího vlastníka, aby se uspořil čas občana i úředníka a tím se snížily náklady na chod veřejné správy.

¹³Úkony, které vykonávají samosprávy v přenesené působnosti.